

УДК 378.016:658(71)

Кормільцина С.Ю.

## ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІТЬ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ КАНАДИ ЯК ПОКАЗНИК ЇХ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

*У статті розглянуто особливості формування професійної компетентності майбутніх менеджерів Канади як показника їх фахової підготовки; визначено складові компетентності майбутнього фахівця-менеджера.*

**Ключові слова:** компетентнісний підхід, компетентність, професійна компетентність, фахівець-менеджер.

**Постановка проблеми.** Пріоритетне завдання сучасної системи освіти – підготовка кваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця, який не лише володіє певним рівнем знань, умінь і навичок, але й може практично застосовувати їх для успішного досягнення поставленої мети. Сьогодні випускники сучасних вишів повинні поєднувати в собі професійні, міждисциплінарні та інноваційні навички і компетенції для отримання сучасних предметно-специфічних знань, щоб мати можливість внести свій вклад з метою задоволення все більш широких потреб ринку праці і суспільства в цілому. За таких умов якісна професійна освіта провідних світових країн, а саме, Канади забезпечує формування сукупності інтегрованих знань, умінь та якостей особистості – професійну компетентність фахівця. Тому актуальною є проблема вивчення досвіду формування професійної компетентності майбутніх фахівців, зокрема менеджерів у системі канадської багаторівневої вищої освіти.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій** показав, що проблемі вдосконалення системи освіти шляхом упровадження компетентнісного підходу присвячені праці як американських так і канадських вчених Л. Блентон, А. Харгривз, Л. Йорл та ін. Проблеми формування професійної компетентності як складного багатомірного феномена досліджують учені Дж. Джонсон, Г. Коллінз; визначенням поняття компетентності займалися Р. Кілі, П. Кевін; компетентнісний підхід в освітньому процесі розглядали Дж. Скотт, М. Селке. Результати аналізу наукової літератури переконують, що проблема формування професійної компетентності у майбутніх менеджерів Канади все ще відкрита для дискусії.

**Мета цієї статті** – розглянути особливості процесу формування професійної компетентності майбутніх менеджерів Канади як показника їх фахової підготовки.

**Виклад основного матеріалу.** У розгляді особливостей процесу формування професійної компетентності майбутніх менеджерів Канади ми дотримувалися таких положень.

У розвинених країнах Європи та світу, зокрема, й Канади, триває дискусія навколо того, як дати людині належні знання, вміння та компетентності для забезпечення її гармонійної взаємодії з технологічним суспільством, що швидко розвивається. Як доводить аналіз досвіду освітньої системи Канади, одним зі шляхів оновлення змісту освіти й навчальних технологій, збагачення їх із сучасними потребами, інтеграції до світового освітнього простору є орієнтація навчальних програм на компетентнісний підхід та створення ефективних механізмів його запровадження. Сучасна державна політика Канади в галузі вищої педагогічної освіти спрямована на реалізацію основних положень компетентнісного підходу до підготовки фахівців.

На думку сучасних канадських педагогів, саме набуття життєво важливих компетентностей може дати людині можливості орієнтуватись у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, швидкоплинному розвитку ринку праці, подальшому здобутті освіти. Компетентнісно орієнтований підхід до формування змісту освіти став новим концептуальним орієнтиром шкіл Канади і породив безліч дискусій на національному рівні.

Компетентнісний підхід – це сукупність загальних принципів визначення цілей, добору змісту освіти, організації освітнього процесу і оцінки результатів освіти. Компетентнісний підхід означає поступову переорієнтацію домінуючої освітньої парадигми з переважною трансляцією знань, формування навичок та створення умов для активного набуття студентами системи компетенцій.

Таким чином, канадські дослідники вважають, що набуття молоддю знань, умінь і навичок спрямоване на вдосконалення їхньої компетентності, сприяє інтелектуальному й культурному розвитку особистості, формуванню в неї здатності швидко реагувати на запити часу. Саме тому важливим є усвідомлення самого поняття компетентності, розуміння, які саме компетентності і як необхідно формувати, що має бути результатом навчання.

Поняття "компетентність" науковці Канади трактують як володіння знаннями й уміннями, що дозволяють висловлювати професійно грамотні судження, думки, оцінки; рівень умінь особистості, що відбиває ступінь відповідності визначеній компетентності, дозволяє діяти конструктивно в соціальних умовах, які змінюються; інтелектуально і особистісно обумовлений досвід соціально-професійної життєдіяльності людини, що зумовлюється знаннями; готовність на професійному рівні виконувати свої

посадові і фахові обов'язки відповідно до сучасних теоретичних надбань і передового досвіду, наближення до світових вимог і стандартів; сукупність функцій прав і обов'язків спеціаліста.

Компетентність – це характеристика індивідуальної специфіки кожного окремого суб'єкта як носія вимірюваних вмінь, здатність, знання або поведінкова характеристика, необхідні для успішного виконання певної роботи.

Проаналізувавши наукові праці з питань підготовки майбутніх менеджерів Канади, нами визначені такі складові компетентності майбутнього фахівця:

1) інтегративна компетентність – здатність до інтеграції знань, умінь і навичок та їх ефективного використання в умовах швидкої адаптації організації до вимог зовнішнього середовища;

2) соціально-психологічна (емоційна, перцептивна, концептуальна і поведінкова компетентність) – здатність до лідерства, до цілепокладання, уміння реалізувати стратегії, плани і здатність до новаторської діяльності, знання і вміння у сфері сприйняття, розуміння поведінки людей, мотивація їх діяльності, високий рівень емпатичності й комунікативної культури ;

3) організаційна компетентність у специфічних сферах управлінської діяльності – прийнятті рішень, збиранні й аналізі інформації, методах роботи з людьми, використанні комп'ютерної та обчислювальної техніки і технології тощо.

Поряд із поняттям "компетентність" у науковій літературі Канади часто використовують поняття "професійна компетентність", яке визначається дослідниками як психічний стан, що дозволяє діяти самостійно і відповідально, як здатність і уміння виконувати певні трудові функції; ціннісні орієнтації спеціаліста, мотиви його діяльності, загальна культура, стиль взаємодії з оточуючими, усвідомлення світу навколо себе і себе у світі, здатність людини до власного самовдосконалення і саморозвитку; система знань, умінь і навичок, професійно значущих якостей особистості, що забезпечують можливість виконання професійних обов'язків певного рівня.

Щодо професійної компетентності майбутніх менеджерів Канади, згідно проаналізованих джерел, слід відмітити, що це – інтегративна, комплексна характеристика, яка являє собою єдність знань, умінь та навичок, цінностей та особових характеристик спеціаліста, керуючись якими він визначає цілі своєї професійної діяльності та здатен виконувати соціально – професійні обов'язки. Структуру професійної компетентності майбутніх менеджерів цієї країни складають наступні компетенції:

– ключова, яка розкриває універсальні, міжкультурні та міжгалузеві знання та здібності, які формуються та є наявними у різних видах діяльності особи (соціальна, комунікативна, інформаційна, регулятивна та ін.);

– базова, яка відображає специфіку економіки – управлінської професійної діяльності та передбачає сформувані здібності до конкретної професійної діяльності, а саме набір навичок для вирішення професійних задач: прогностичних, проектних, методичних, експертних ;

– спеціальна (функціональна) компетенція як володіння власне професійною діяльністю на достатньо високому рівні, готовність до самостійного та творчого виконання професійної діяльності.

**Висновки.** У зв'язку з вищезазначеним, під професійною компетентністю майбутнього фахівця менеджера, розуміємо здатність вирішувати проблеми професійного характеру, яка ґрунтується на сукупності предметних знань, навичок, умінь і цінностей, отриманих під час навчання, і сприяє саморозвитку особистості у процесі професійної діяльності. Формування управлінської компетентності майбутніх менеджерів Канади, з одного боку, є однією з умов його успішної професійної підготовки та подальшої професійної діяльності, а з іншого – запорукою ефективного соціально-економічного розвитку цієї країни.

#### Використані джерела

1. Бургун І.В. Актуальність упровадження компетентнісного підходу в освітню практику / І.В. Бургун // <http://www.nbu.gov.ua>.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг.ред. О.В. Овчарук. – К.: К.І.С, 2004. – 112 с.
3. Hargreaves A. Paths of professional development: Contrived collegiality, collaborative culture, and the case of peer coaching / A. Hargreaves, R. Dawe // *Teaching&Teacher Education*. – 1990. – №6(3). – P. 220-234.
4. Knowledge matters: Skills and Learning for Canadians. Canada's innovation strategy. – Hull (Canada): Human resources Development Canada, 2002. – 54 p.

*Kormiltsina S.*

#### PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE CANADIAN FUTURE MANAGERS AS A FACTOR OF THEIR EFFICIENT TRAINING

*The article deals with the peculiarities of future Canadian managers' competence formation as the grounds of their professional training; determination of future manager specialist competence constituent parts.*

**Key words:** *competence approach, competence, professional competence, manager-specialist.*

*Стаття надійшла до редакції 04.11.2014*